

การวิเคราะห์สถานภาพ และความต้องการการใช้สื่อการสอนของ
อาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

นายสถาพร ทัศวงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาโสตทัศนศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๓

ISBN 974-564-069-7

009093

i 17580821

AN ANALYSIS OF STATUS AND NEEDS IN UTILIZATION
OF INSTRUCTIONAL MEDIA OF SCIENCE INSTRUCTORS
AT PRINCE OF SONGKLA UNIVERSITY

Mr. Staporn Thaswong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Audio-Visual Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1984

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์สถานการณ์ภาพ และความต้องการการใช้สื่อการสอนของ
 อาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 โดย นายสถาพร ทิศวงศ์
 ภาควิชา โสตทัศนศึกษา
 อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศุภร สุวรรณาศรัย

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
 ของการศึกษาคำหลักสูตรปริญามหาบัณฑิต

.....
 (รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล วัชรภักย์)

..... กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศุภร สุวรรณาศรัย)

..... กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิรุฬห์ สีลาพฤทธิ)

..... กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไพพร คุณาวุฒิ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประกอบด้วย นอกจากนั้นก็สนับสนุนให้นักศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุด อาจารย์ส่วนใหญ่ผลิตสื่อการสอนมาจากหน่วยโสตทัศนศึกษาในคณะ คณะแพทยศาสตร์มีอุปกรณ์สื่อการสอนอยู่ในความรับผิดชอบมากกว่าคณะอื่น สื่อการสอนที่อาจารย์ใช้อยู่ในเกณฑ์มากที่สุดคือ เอกสารและตำรา ที่อยู่ในเกณฑ์ใช้มากที่สุดคือ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ภาพประกอบการสอน เครื่องฉายสไลด์ การทดลองหรือปฏิบัติการ และของจริง

๒. ความต้องการในการใช้สื่อการสอนของอาจารย์เมื่อเทียบกับสภาพการใช้ในปัจจุบันปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยของความต้องการใช้สื่อการสอนทุกชนิดมีมากกว่าสภาพการใช้ในปัจจุบันทั้งสิ้น สื่อการสอนที่อาจารย์มีความต้องการใช้อยู่ในเกณฑ์มากที่สุดคือ เอกสารและตำรา ที่อยู่ในเกณฑ์มากที่สุดคือ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องฉายสไลด์ ภาพประกอบการสอน การทดลองหรือปฏิบัติการ ของจริง การสาธิต แผนภูมิ แผนสถิติและโปสเตอร์ และของตัวอย่าง ส่วนความต้องการที่จะได้รับบริการทางค่านสื่อการสอนค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์มากอันดับแรก ๆ ได้แก่ การช่วยผลิตสื่อการสอนบางอย่างตามที่ต้องการ มีห้องผลิตสื่อการสอนพร้อมวัสดุ อุปกรณ์ที่จะอำนวยความสะดวกในการผลิต มีห้องเก็บอุปกรณ์สื่อการสอนรวมไว้เพื่อสะดวกต่อการบริการ

๓. ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการสอน อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่ามหาวิทยาลัยยังขาดผู้นำที่มีความสามารถในการดำเนินงานและผลิตสื่อการสอน ห้องเรียนยังไม่อำนวยความสะดวกในการใช้อุปกรณ์บางอย่าง ขาดการสนับสนุนการเงินทางค่านสื่อการสอนจากผู้บริหาร สื่อการสอนในแต่ละคณะมีน้อยและไม่ตรงกับบทเรียนที่สอน ขาดศูนย์หรือหน่วยสื่อการสอนสำหรับเป็นที่เก็บรักษาอุปกรณ์และให้บริการแก่อาจารย์ในคณะ

ข้อเสนอแนะ

๑. หน่วยงานทางค่านสื่อการสอนควรเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตให้มากขึ้นทั้งทางค่านปริมาณและคุณภาพ จัดระบบการให้บริการให้มีความคล่องตัว ประชาสัมพันธ์ให้อาจารย์รู้ว่าในหน่วยงานสามารถผลิตและให้มีสื่อการสอนอะไรได้บ้าง ปรับปรุงห้องบรรยายให้สามารถใช้สื่อการสอนได้ทุกชนิด และควรมีการร่วมมือประสานงานกันระหว่างหน่วยงานสื่อการสอนของแต่ละคณะให้มากขึ้น

๒. ควรจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในสาขาวิชานี้โดยตรงมาช่วยในการดำเนินงาน ให้คำปรึกษาแก่ผู้ขอใช้บริการ จัดหาเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทางค้ำสอนให้เพิ่มมากขึ้น และส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ที่มีอยู่ได้มีโอกาสไปศึกษา ฝึกอบรมบ้างเพื่อเป็นการปรับปรุงคุณภาพของบุคลากรให้สูงขึ้นในทุกคณะ

๓. อุปกรณ์สื่อการสอนต้องมีการจัดหาเพิ่มมากขึ้น อุปกรณ์ที่มีอยู่ก็ควรจัดเจ้าหน้าที่คอยเก็บรักษา ตรวจสอบดูแลและซ่อมแซมให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา ผู้บริหารในทุกระดับควรเห็นความสำคัญของสื่อการสอน จัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดซื้ออุปกรณ์ในการผลิตและบริการ และควรมีสื่อการสอนที่จำเป็นไว้ประจำห้องที่ใช้ในการเรียนการสอนอยู่เสมอ.

Thesis Title An Analysis of Status and Needs in Utilization
of Instructional Media of Science Instructors
at Prince of Songkla University.

Name Mr. Staporn Thaswong

Thesis Advisor Assistant Professor Suporn Suwanasai

Department Aodio-Visual Education

Academic Year 1984

ABSTRACT

Purpose:

To analyse the status, needs and problems involved in the utilization of instructional media by science instructors at Prince of Songkla University.

Procedure:

Questionnaires and an interview were used in this research survey. The population of this study were science instructors in Prince of Songkla University.

Simple random sampling was used to selected 469 out of 620 instructors which was 75.65 percent of the total population. The questionnaires were sent out, and 337 were sent back which was 71.86 percents of total questionnaires. The raw data including the data of an interview of seven officers, were computed to show the percentage, arithmatic mean and standard deviation.

Results:

1. The status of instructional media of Science: Most instructors learned the use of instructional media by observing the other instructors and practiced the utilization of instructional media by themselves. The teaching used by instructors were lecture methods and self-study through the use of library materials. Most of the instructors produced instructional media in the division of Audio-Visual education in their faculty. There were more instructional media instruments available in the Faculty of Medicine than the other faculties. Most of the instructional media used by instructors were documents and texts. Other instructional media, such as overhead projectors, slide projectors, illustrations, experiments, and specimens were also used.

2. Comparing the need and the use of instructional media: It appeared that on average the need was much greater than that of the use. The most urgent instructional media needs were documents and texts. However overhead projectors, slide projectors, illustrations, experiments, specimens, demonstrations, charts, statistical tables, posters and models were used in random, and it revealed that following: The instructional media services most needed by instructors were the equipment to facilitate the production of instructional media, and an instructional media center responsible for systematically collecting and organizing all of the available teaching aids.

3. Problems and obstructions in the utilization of instructional media: Most of the instructors thought the university lacked leaders able to manage and produce instructional media.

Classrooms were not convenient for some equipment and an insufficient budget was allocated by administrators; there were few instructional media and often these were unsuitable for the lessons ; the lack of a center or division of instructional media to collect instructional media equipment and service the faculty.

Suggestion:

1. The instructional media divisions should increase their ability to produce instructional media both in quantity and quality. An organized service system is needed to serve the Faculties smoothly. Information should be provided to instructors as to which instrument each division can produce and lend. Improve the lecture rooms so that all instructional media instruments can be utilized. Encourage cooperation among the divisions of instructional media in each faculty.

2. There should be an expert in this specific field to help consult about the use and services. Provide more instructional media officers. Encourage the officers to continue their study and training to improve the quality of these officers.

3. Budgets should be increased to provide for purchasing of better equipment, provision of better facilities for the production of instructional media, and upgrading of the staff so they are better able to provide the necessary services for classroom instruction.

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ก็ด้วยความอนุเคราะห์ ช่วยเหลือ และให้คำแนะนำ ทั้งก่อนเริ่มดำเนินการและในขั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินการวิจัย จากคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาโสตทัศนศึกษา โดยเฉพาะผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุภร สุวรรณาศรัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง โดยตลอด อาจารย์และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานสื่อการสอนสาขาวิทยาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม การสัมภาษณ์และให้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ นอกจากนี้ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณในความช่วยเหลือของ พ.อ. ศักดา ประจุกสิปป, คุณอำนาจ เปาะทอง, คุณวรรณุช เตียวตระกูล, อาจารย์ลักษมี ธี และศจ.ดร.เวคิน นพินิตย์

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับจากทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์จนการทำวิทยานิพนธ์สำเร็จลงด้วยดี จึงขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

สถาพร ทัตวงศ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
รายการตารางประกอบ	ณ
บทที่	

๑. บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
ขอบเขตของการวิจัย	๓
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๔
วิธีดำเนินการวิจัย	๔
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	๕

๒. การศึกษาขั้นมูลฐาน

วิธีการในการสอนวิทยาศาสตร์	๖
สื่อการสอนทางวิทยาศาสตร์	๗
การวิจัยในประเทศ	๑๐
การวิจัยในต่างประเทศ	๑๓

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

ลักษณะของประชากร	๑๖
ลักษณะของแบบสอบถาม	๑๗
การเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๘
การวิเคราะห์ข้อมูล	๑๙
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๒๐

บทที่

หน้า

๔. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๒๐
๕. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒๑
วิธีดำเนินการวิจัย	๒๑
สรุปผลการวิจัย	๒๒
อภิปรายผลการวิจัย	๒๔
ข้อเสนอแนะ	๓๐
บรรณานุกรม	๓๕
ภาคผนวก	๓๘
ประวัติผู้เขียน	๕๖

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
๑. รายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	๒๖
๒. สภาพทั่วไปเกี่ยวกับสื่อการสอนของอาจารย์	๒๘
๓. สภาพทั่วไปในการใช้สื่อการสอนของอาจารย์	๓๐
๔. สาเหตุที่อาจารย์ใช้ และไม่ใช้สื่อการสอน	๓๑
๕. การจัดอันดับเปรียบเทียบความถี่มีขณิก เลชคณิต ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการสอนของอาจารย์แต่ละคณะ	๓๓
๖. การจัดอันดับเปรียบเทียบความถี่มีขณิก เลชคณิต การใช้สื่อการสอนของอาจารย์แต่ละคณะ	๓๓
๗. การจัดอันดับเปรียบเทียบความถี่มีขณิก เลชคณิต ความต้องการใช้สื่อการสอนของอาจารย์แต่ละคณะ	๔๑
๘. การจัดอันดับเปรียบเทียบความถี่มีขณิก เลชคณิต ความต้องการที่จะได้รับบริการเกี่ยวกับสื่อการสอนของอาจารย์แต่ละคณะ	๔๓
๙. รายละเอียดส่วนตัวของผู้รับผิดชอบงานสื่อการสอน	๔๖
๑๐. สภาพทั่วไปของงานสื่อการสอน	๔๗
๑๑. การเปรียบเทียบค่าร้อยละ จำนวนอุปกรณ์สื่อการสอนที่มีอยู่ในหน่วยงานทางคานสื่อการสอนของแต่ละคณะ	๔๘
๑๒. ความถี่ในการให้บริการอุปกรณ์สื่อการสอนแต่ละชนิด	๕๑
๑๓. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานทางคานสื่อการสอน	๕๒
๑๔. ปริมาณงานสื่อการสอนคานการผลิตและการบริการ	๕๓